

Gamle gårder

De fleste er enige i at uberørt natur er et gode, men vi må ikke glemme at et levende og mangfoldig jordbrukslandskap er like verdifullt. Landskapet avspeiler historien og forteller oss om hvordan menneskene har levd og høstet av naturens ressurser.

Foto: Bjørn H. Stuedal

ERIK SOLHEIM

miljø- og utviklingsminister

Jordbrukslandskapet med både kulturhistoriske og biologiske verdier er viktig som kilde til kunnskap om og opplevelser av kultur- og naturarven. Slåtteeenger, lyngheier, beitemarker og lauvingslier er blitt til gjennom høsting over tid. Bygninger, steingjerder, rydningsrøyser og ferdsselsveier er møysommelig bygd opp. Våre gårdstun med inn- og utmark gir kulturlandskapet en variasjon. Dette må opprettholdes som et hele gjennom bruk, vedlikehold og skjøtsel.

For å sikre verdiene for framtida har Miljøverndepartementet og Landbruks- og matdepartementet startet prosjektet «Utvalgte kulturlandskap i jordbruket». Vi håper at det skal inspirere til verdiskaping i lokalsamfunnet og vise fram noe av det mangfoldige jordbrukslandskapet som finnes i Norge.

Regjeringen har satt fokus på bygninger i jordbrukslandskapet. Nye, store landbruksbygg skal utformes og tilpasses landskapet på en måte som tar hensyn til eksisterende bygningsstiler og gårdstun. Gamle bygg er en ressurs og et essensielt element i kulturlandskapet, med stort potensial for verdiskaping.

Det er sløsing med ressurser å rive et hus eller å la det forfalle. Vi må kunne bruke husene på nye måter til nye formål. At et hus blir brukt, er det beste vernet det kan få. I Nordland har vi et prosjekt under Miljøverndepartementets verdiskapingsprogram som ser på mulighetene for å fylle tomme fjøs med nye aktiviteter. Her gis opplæring i forretningsdrift, mens arkitekter og andre trekkes inn for å sette gode ideer ut i livet.

Jeg hadde for et par år siden gleden av å besøke det utvalgte kulturlandskapet i Vangrøftdalen i Os kommune i Hedmark. På seteranlegget Spellmovollen drives det i dag med melkeproduksjon og turisme, der det for drøye 20 år siden var forfall. Takket være en stor arbeidsinnsats, godt samarbeid og interesserte eiere er setervollen igjen blitt vakker og velholdt. Skogen har blitt ryddet for å få tilbake det åpne beitelandskapet rundt. Gjerder og grunder er satt i stand. Til og med kuttråkkene har blitt tilgjengelig igjen.

Kulturarven vår må holdes i hevd slik at vi kan ta den med oss inn i framtida. Vi som er voksne, har en rolle i å videreformidle historien, slik at de som kommer etter oss, også blir glad i vårt kulturlandskap. Norsk Kulturarvs satsing «Rydd et kulturminne» gir skoleelever en unik sjanse til å tilegne seg kunnskap gjennom handling.

Et godt samarbeid mellom offentlige myndigheter, frivillige organisasjoner som Norsk Kulturarv, og private aktører forblir den viktigste garantien for at kulturarven får leve. Jeg setter pris på det gode samarbeidet, som lover godt for en fortsatt innsats til støtte for våre flotte gamle gårder og jordbrukslandskap.

Erik Solheim

GJESTESKRIBENTEN